ОСЛОБОЂЕЊЕ ИМАОЦА ОПАСНЕ СТВАРИ ОД ОДГОВОРНОСТИ

Ималац опасне ствари се ослобађа од одговорности за штету ако је ствар дуже времена била поверена другом лицу да се њоме служи.

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су повређени у саобраћајном удесу који се догодио 13.06.2005. године, као путници у возилу у власништву туженог Г.Г, којим је управљао тужени П.Г.

Нижестепени судови су обавезали тужене Г.Г. и П.Г. да солидарно надокнаде тужиоцима штету која им је проузрокована у штетном догађају. Основ одговорности тужених судови су засновали на члановима 154. став 1. и 174. Закона о облигационим односима, а солидарност њихове обавезе на члану 414. став 1. истог закона. По становишту судова, тужени Г.Г - власник возила чијом употребом је тужиоцима проузрокована штета, не може се ослободити одговорности по члану 177. став 1. и 2. Закона о облигационим односима јер се лице коме је власник поверило возило (овлашћени корисник, како је то наведено у жалби) не може сматрати трећим лицем у смислу наведених одредби.

По становишту ревизијског суда, нису основани наводи туженог Г.Г. да су нижестепени судови у овом спору погрешно применили материјално право.

Тужени Г.Г. је власник моторног возила - опасне ствари чијом употребом је тужиоцима проузрокована штета и он одговара за насталу штету по члану 174. Закона о облигационим односима. Одредбом члана 176. став 1. наведеног закона, на који се ревидент позива, прописано је да уместо имаоца ствари и исто као он одговара лице коме је ималац поверио ствар да се њоме служи и лице које је иначе дужно да је надгледа, а није код њега на раду. Означена одредба предвиђа могућност ослобађања имаоца опасне ствари од одговорности за штету која од ње настане за време док је била у поседу непосредног држаоца. Међутим, за ослобађање имаоца опасне ствари од одговорности за штету по овом основу није одлучна само непосредна државина ствари, већ и довољно дуго време државине које би упућивало на закључак да је ризик штетног дејства опасне ствари прешао са имаоца на држаоца. На то упућује не само граматичко тумачење члана 176. став 1. Закона о облигационим односима, у којем законодавац говори о поверавању ствари другоме „да се њоме служи“, односно употребљава трајан глагол „служити се“, уместо тренутног глагола „послужити се“, већ и њено циљно тумачење. Оправдање става да је за ослобађање имаоца опасне ствари поверене трећем лицу потребан дужи временски период у којем то лице остварује непосредну државину је у самом основу на коме почива објективна одговорност. Онај ко има опасну ствар мора сносити и ризик штете која од ње може настати. Да би се ослободио објективне одговорности и превалио је на треће лице коме је ствар поверио, мора доказати да у садржини правног основа по којем се ствар налази код трећег лежи и прелазак ризика штете на трећег, који је дужан да предузима мере како би предупредио њен настанак. Тужени до закључења главне расправе није доказао да је своје возило поверио на дуже време туженом П.Г. да се њиме служи, а тек у жалби је изнео чињеницу да га је овластио да користи возило, о чему није пружио доказ. Солидарна одговорност туженог власника возила и туженог лица које је возило користило у време штетног догађаја произилази из члана 206. став 4. Закона о облигационим односима.“

(Сентенца из пресуде Врховног суда Рев 23753/2023 од 5.10.2023. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.11.2024. године)